

**การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการ
เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล**

นายวัฒนา มัคคสมัน

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

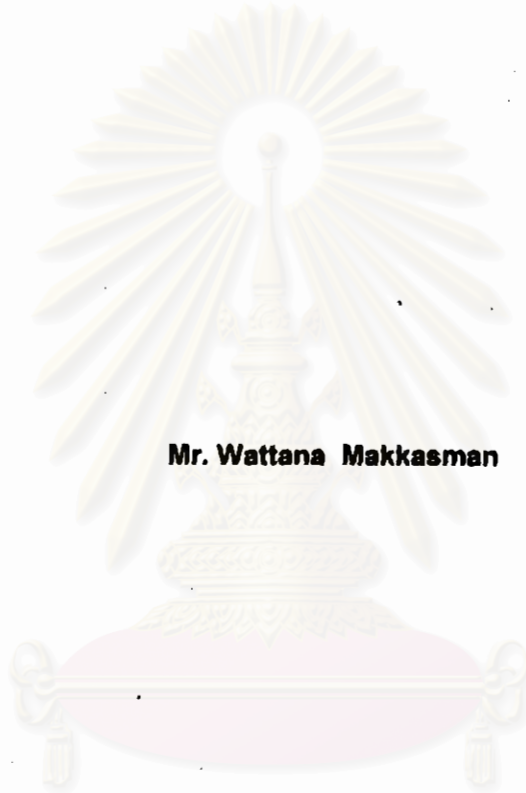
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-101-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE DEVELOPMENT OF A PROJECT BASED INSTRUCTIONAL
MODEL FOR ENHANCING SELF - ESTEEM OF KINDERGARTENERS**

Mr. Wattana Makkasman

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy
Curriculum and Instruction Program**

**Graudate School
Academic Year 1996
ISBN 974-636-101-5**

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พัฒนา มัคคสมัน : การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการ เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล (THE DEVELOPMENT OF A PROJECT BASED INSTRUCTIONAL MODEL FOR ENHANCING SELF-ESTEEM OF KINDERGARTENERS.) อ.ที่ปรึกษา ผศ.ดร.บุษบง ดันติวงศ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม รศ.ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 210 หน้า. ISBN 974-636-101-5

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเด็กวัยอนุบาล ตัวอย่างประชากรในการวิจัยคือ เด็กวัยอนุบาลอายุ 5-6 ขวบ จำนวน 37 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 17 คน ขั้นตอนในการวิจัยประกอบด้วย การสร้างรูปแบบการเรียนการสอน การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน และการแก้ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐาน 2 ประการคือ 1)หลังการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เด็กกลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 2)หลังการทดลองใช้รูปแบบ เด็กกลุ่มที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลที่ได้จากการวิจัย คือเอกสารรูปแบบการเรียนการสอน 1 เล่ม เอกสารบทบาทและวิธีการสอนของครู จำนวน 1 เล่ม เอกสารตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอน จำนวน 2 เล่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิต.....

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน.....

ปีการศึกษา 2539.....

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา บุษบง ดันติวงศ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม บุษบง ดันติวงศ์

C540068 : MAJOR CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEY WORD: PROJECT APPROACH / SELF-ESTEEM / KINDERGARTENER

WATTANA MAKKASMAN : THE DEVELOPMENT OF A PROJECT BASED INSTRUCTIONAL MODEL FOR ENHANCING SELF-ESTEEM OF KINDERGARTENERS. DISSERTATION
ADVISOR : ASST.PROF. BOOSBONG TANTIWONG ,Ed.D. DISSERTATION CO-ADVISOR : ASSO.PROF.SOMPOCH IAMSUPASIT,Ph.D. 210 pp. ISBN 974-636-101-5

The purpose of this study was to develop a project based instructional model for enhancing self-esteem of kindergarteners. The subjects were thirty-seven, 5-6 year-old pupils divided into 20 in the experimental group and 17 in the control group. The method of study consisted of 3 phases, namely, designing, field testing and revising the model.

The finding confirmed the hypotheses that 1) after using the model , the scores on the self-esteem of the experimental group were significantly higher than before using it at the .01 level; 2) the scores on self-esteem of the experimental group were significantly higher than those of the control group at the .01 level.

The products of this study were a handbook of the model, a teacher's guide on roles, techniques and method of instruction and two sourcebooks of practice examples.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ วิทยาลัยเทคโนโลยี.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2539.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.บุษบง ดันติวงศ์ และ รศ.ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาคีต
อาจารย์ที่ปรึกษา กัลยาณมิตรผู้ให้คำปรึกษา แนะนำทาง ตลอดระยะเวลา 3 ปี ของการทำ
วิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย ดร.พัชรี ผลโยธิน ดร.นภเนตร ธรรมบวร
ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง ดร.อำนาจ เดชชัยศรี ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำปรึกษา ให้สาระทาง
วิชาการ จนผู้วิจัยสามารถพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจนสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ คุณ Jackie Alexandra คุณ Sarah Strattan ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำ
ปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบโครงการตามแนวของ Reggio Emilia รวมทั้งอนุญาต
ให้ทดลองสอนเพิ่มเติมที่โรงเรียนอนุบาล ณ ดรุณ

ขอขอบพระคุณ คุณณลินี มัคคสมัน ผู้รับใบอนุญาต และผู้จัดการโรงเรียนอนุบาล
วรรณสว่างจิต ที่อนุญาตให้ทดลองสอน อำนวยความสะดวก สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ
ยานพาหนะ อาหาร ตลอดระยะเวลาการทดลองสอนอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนอนุบาล ณ ดรุณทุกท่าน ที่ให้ความ
สะดวกและเป็นกันเองในระหว่างการทดลองสอน

ขอขอบคุณ คุณชินะพัฒน์ ชินแดชุ่ม คุณวิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล คุณเป็ทมา นาคะสนธิ์
คุณนฤมล เนียมหอม และเพื่อนๆชาวจุฬายุทธทุกคน ที่ให้กำลังใจคอยช่วยเหลือในทุกทาง

ขอขอบคุณ ครูแจ้ว ครูอำ ครูเพ็ญ ครูเอียด ครูต้อย ครูสี ครูนา ครูนก ครูเป้า ครูจิม
ครูปู๊ ครูเล็ก ครูตุ๋ คุณครูผู้แสนดีที่อนุบาลวรรณสว่างจิต ที่ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ช่วยเหลือ
ในการพิมพ์ และคอยอำนวยความสะดวกระหว่างการทดลองสอน

ขอขอบคุณอาจารย์ทองดี ศรีอันธุ์ อาจารย์เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย อาจารย์รัตนา ดวงแก้ว
ที่ให้คำแนะนำปรึกษา และให้ข้อมูลทุกครั้งที่ชอบไป

ขอขอบคุณอาจารย์กำพล ดำรงค์วงศ์ ที่ได้จัดหาเอกสารตำราจากต่างประเทศมาให้ จน
เป็นการจุดประกายในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอบใจเป็นพิเศษสำหรับเด็กๆผู้น่ารักทั้ง 20 คน ที่โรงเรียนอนุบาลวรรณสว่างจิต และ
อีก 7 คน ที่โรงเรียนอนุบาล ณ ดรุณ ที่ได้ร่วมเรียนรู้ไปอย่างมีความสุขไปกับผู้วิจัย
สุดท้ายขอขอบใจ ลูกแคน ลูกคุณ ลูกแค ที่อดทนรอพ่อทำงานยากๆจนเสร็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมุติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	10
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบโครงการ.....	30
แนวคิดเกี่ยวกับการสอนกระบวนการแก้ปัญหา.....	37
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน.....	42
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
การพัฒนาและการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน.....	48
การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยการทดลองสอน.....	81
การประเมินรูปแบบการเรียนการสอน.....	86
4. ผลการวิจัย	
ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน.....	92
ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบ	
การเรียนการสอน.....	104
รูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบการเรียนการสอน	
ฉบับสมบูรณ์.....	114

5. สรุปผลการวิจัย	
สรุปผลการวิจัย.....	119
อภิปรายผลการวิจัย.....	121
ข้อเสนอแนะ.....	129
รายการอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	143
ภาคผนวก ข เอกสารรูปแบบการเรียนการสอน.....	165
ประวัติผู้วิจัย.....	210

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สาระสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ครั้งที่ 1.....	56
2	การเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่างครั้งที่ 1 และ 2.....	57
3	สาระสำคัญในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ครั้งที่ 2.....	61
4	การเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่างครั้งที่ 2 และ 3.....	66
5	เปรียบเทียบองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่าง ครั้งที่ 3 และ 4.....	68
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ (t-test)ทดสอบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลัง การทดลองสอน.....	93
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ (t-test)ทดสอบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มควบคุมก่อนและหลัง การทดลองสอน.....	94
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองสอนและแสดงค่าสถิติ F (F-test) ทดสอบความเป็นเอกพันธ์กัน.....	95
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองสอน และแสดงค่าสถิติ (t-test) ทดสอบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม.....	95
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสอน และแสดงค่าสถิติ (t-test) ทดสอบ ค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม.....	96
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ในการวัด 7 ครั้ง ตลอด 12 สัปดาห์.....	97
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินเอกสารรูปแบบ การเรียนการสอนด้านการนำไปใช้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน.....	104
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินเอกสารรูปแบบ การเรียนการสอนด้านเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน.....	105
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินเอกสารรูปแบบ การเรียนการสอนด้านการนำเสนอโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน.....	106

15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินเอกสารบทบาทและเทคนิควิธีการเรียนการสอนของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้านการนำไปใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน.....	107
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินเอกสารบทบาทและเทคนิควิธีการของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้านเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน.....	108
17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินเอกสารบทบาทและเทคนิควิธีการเรียนการสอนของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้านการนำเสนอโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน.....	110
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินเอกสารตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้านการนำไปใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน.....	111
19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินเอกสารตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้านเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน.....	112
20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินเอกสารตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้านการนำเสนอ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน.....	113
21	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองกับกระบวนการจัดประสบการณ์ของเด็กกลุ่มควบคุม.....	124
22	ความแตกต่างของกระบวนการเรียนการสอนแบบโครงการกับกระบวนการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3.....	126

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 ความหมายที่กว้างขวางของอัตมโนทัศน์.....	28
2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน.....	47
3 การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนจากแนวคิดและหลักการพื้นฐาน.....	53
4 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้าง การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กชั้นอนุบาล.....	70
5 รายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการ เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล.....	71
6 ขั้นตอนในการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน.....	79
7 ขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน.....	89
8 ระดับการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กกลุ่มควบคุมกับเด็กกลุ่มทดลอง ตลอดระยะเวลาการสอน 12 สัปดาห์.....	98
9 ความแตกต่างของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลองในองค์ประกอบด้านที่ 1 คุณลักษณะเฉพาะตัวและการเข้าร่วม กิจกรรมในชั้นเรียนจากการวัด ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองทุก 2 สัปดาห์ รวม 7 ครั้ง.....	99
10 ความแตกต่างของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลองในองค์ประกอบด้านที่ 2 การประพฤติตัวได้เหมาะสมในห้องเรียน จากการวัด ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองทุก 2 สัปดาห์ รวม 7 ครั้ง.....	100
11 ความแตกต่างของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลองในองค์ประกอบด้านที่ 3 สามารถเผชิญกับความผิดพลาดและการวิพากษ์ วิจารณ์ จากการวัด ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองทุก 2 สัปดาห์ รวม 7 ครั้ง.....	101
12 ความแตกต่างของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลองในองค์ประกอบด้านที่ 4 ความเป็นที่สนใจ จากการวัด ก่อน ระหว่าง และ หลังการทดลองทุก 2 สัปดาห์ รวม 7 ครั้ง.....	102
13 ความแตกต่างของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลองในองค์ประกอบด้านที่ 5 ความเชื่อมั่นในตนเอง จากการวัด ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองทุก 2 สัปดาห์ รวม 7 ครั้ง.....	103
14 แสดงความสัมพันธ์และการมีผลต่อกันของสติปัญญา(Cognition) ทัศนคติ(Affection) และพฤติกรรม (Behavior).....	122